

Tendence rozvoje a použití výsadkových vojsk

Rozvoj výsadkových vojsk armád předních zemí v poválečných letech probíhal pod vlivem nových prostředků ozbrojeného zápasu (zejména raketových jaderných zbraní) a získaných zkušeností ve válkách. Cílem tohoto článku je rozebrat hlavní směry současného rozvoje výsadkových vojsk, a to na základě zahraničního tisku, s přihlédnutím ke zkušenostem vedení lokálních válek imperialisty USA.

Rozvoj výsadkových vojsk jde cestou zvyšování jejich palebné mohutnosti, úderné síly, mobilnosti na bojišti, bojové samostatnosti (včetně nevelkých jednotek) a rovněž snižování váhy a rozměrů výzbroje a bojové techniky. Druhý požadavek je důležitý zejména při přepravě vojsk vzduchem a jejich vysazení na padácích.

Růstu palebné mohutnosti výsadkových vojsk přispělo zvětšení ráže hlavněvoňového dělostřelectva a minometů, začlenění reaktivních zbraní do jejich složení a dalších druhů výzbroje a kromě toho i používání mohutnější munice.

Základ současného dělostřelectva výsadkových svazků armád hlavních kapitalistických zemí tvoří dělostřelecké systémy s mechanickým pohonem. Přitom přednost se udílí houfnicím, které i když poněkud ustupují kanónům v dálce střelby, ale mají mnohem menší váhu, mohutnější munici, jsou schopny vést palbu spodní i vrchní skupinou úhlů a rovněž úspěšně bojovat s tanky.

Existence takového dělostřelectva zvyšuje bezesporu mohutnost vzdušného výsadku. Rozdílné vysazování děl a tažných prostředků ovšem ztěžuje jejich používání v boji; to vedlo k názoru zaměnit systém mechanický systémem samohybným. K tomu účelu byla v armádě USA vyvinuta samohybná houfnice 105 mm (M 104), která má dobrou manévrovost a může působit v prostorech velkého zničení a v zamořeném terénu. Použití aluminiové slitiny při její výrobě značně snížilo váhu zbraně a umožňuje shazovat ji na padácích.

Výsadková vojska v armádách kapitalistických států dosud nemají své vlastní taktické jaderné zbraně. Ve Spojených státech se pokoušeli odstranit tento nedostatek zavedením do výzbroje výsadkové divize neřízené ŘS „Little John“ s jadernou bojovou hlavici o mohutnosti do 100 kt. Z tisku ovšem vyplývá, že vzhledem k potížím při vysazování a bojovém použití v týlu nepřítele tyto rakety nesplňují předpokládané naděje. Proto USA za-

čaly vyvíjet jadernou munici pro houfnici 105 mm.

Velký význam pro vzdušné výsadky mají minomety. Jsou konstrukčně jednoduché a nemají velkou váhu, což umožňuje lehce je vysazovat na padácích a s úspěchem používat v boji. Je charakteristické, že vzhledem ke zdokonalování jsou minomety malých ráží zaměňovány většími rážemi, neboť jsou začleňovány na nižší stupně např. v armádě USA je 81 mm minomet ve výzbroji padákové výsadkové roty, a 106,7 mm minomet ve výzbroji padákové výsadkové praporu.

Pro boj s tanky, které představují hlavní nebezpečí při bojové činnosti v týlu nepříteli, mají výsadkové vojska ve výzbroji různé protitankové prostředky. Nejvíce jsou rozšířeny protitankové granátomety a bezzákluzová děla, jejichž hlavní předností je nevelká váha, jednoduchá konstrukce, možnost používání komutativních nábojů nebo nábojů s plastickými trhavinami.

Zmenšení váhy protitankových prostředků umožnilo vyzbrojit jimi i malé jednotky a takovým způsobem podstatně zvětšit celkové množství těchto prostředků. Jejich převážná většina je vysazována bezprostředně s výsadkáři a je používána k boji prakticky ihned po přistání. Protitankové řízené střely, které jsou nejperspektivnějším protitankovým prostředkem, nebyly dosud plně doporučeny pro výsadkové vojska, vzhledem ke složitosti zařízení a nedostatečné spolehlivosti jejich vysazení.

Určité zvýšení palebné síly výsadkových útvarů a jednotek nastalo rovněž díky zvětšení počtu a zkvalitnění pěchotních zbraní, které tak jako dříve zůstávají nejmasovější.

Většina zahraničních vojenských specialistů předpokládá, že bojové možnosti výsadkových vojsk je možné zvětšit tím, že je bude podporovat jednak taktické letectvo, jednak raketové jaderné zbraně útočících pozemních vojsk. Účinnost takové podpory bude ovšem ve značné míře záviset na hloubce vysazení výsadku, meteorologických podmínkách, přesnosti vytyčení cílů a na čase nezbytném k uskutečnění úderů. Určité potíže budou s ničením pohyblivých a malorozměrných cílů, které jsou v přímém dotyku s výsadkem. Proto také nebude možné dosáhnout požadovaného výsledku s využitím podpory pozemních vojsk.

Aby mohly vést aktivní bojovou činnost a úspěšně plnit různé úkoly v týlu nepříteli, výsadkové útvary (jednotky), současně s velkou palebnou mohutností, musí

mít i velkou údernou sílu a vysokou manévrovost. Takové vlastnosti mohou získat tím, že budou mít ve výzbroji tanky a jiné druhy obrněné techniky. Např. plovoucí tank armády USA M 551 „Sheridan“ je způsobem pro přepravu vzduchem. Američti vojenští specialisté jsou přesto toho názoru, že bojové možnosti jednotek vyzbrojených těmito tanky jsou omezené a začlenění např. jednoho tankového praporu do sestavy výsadkové divize nepřinese požadovaný výsledek.

Pokud se týče přepravy tanků o váze přes 40 t vzduchem podle názorů vedoucích činitelů Pentagonu dosahuje se řešení tohoto problému zavedením do výzbroje letectva USA těžkého vojenského dopravního letounu C-5 A „Galaxy“, který je schopen vzít na palubu všechny existující typy tanků. Při doplnění PHM ve vzduchu jsou tyto letouny schopny přepravit do vzdálených prostorů nejen jednotlivé tanky, ale i tankové útvary (svazky), které dokážou posílit vzdušný výsadek na zachváceném předmostí v týlu nepříteli. Proto se pokládá za účelné mít samostatné tankové svazky (útvary) připravené pro přepravu vzduchem a nezačleňovat je do sestavy vzdušných svazků (útvárů) a tak je nezatěžovat.

Je vhodné vzpomenout, že podobná tendence se projevovала již v letech druhé světové války, kdy výsadková vojska fašistického Německa spolu s padákovými a přistávacími divizemi měla ve svém složení jednu tankovou divizi v počtu 126 tanků. Její vysazení do týlu nepříteli se ovšem neuskutečnilo, neboť nebyly k dispozici vhodné letouny a kluzáky.

Zdokonalují se i ostatní druhy výzbroje a prostředky zabezpečení boje vzdušného výsadku v týlu nepříteli. K velkým změnám došlo v prostředcích pozemní protivzdušné obrany. Např. v armádě USA je nahrazeno hlavně protiletadlové dělostřelectvo protiletadlovými raketovými systémy „Redeye“ a „Chaparral“ určenými k boji s letouny ve výškách do 4000 m. Tyto zbraně mohou rovněž vést úspěšný boj i s pozemními cíli — tanky, pěchotou, dělostřelectvem atd.

V oblasti rozvoje ženíjní techniky je věnována pozornost zabezpečení průzkumu a překonávání minových zátarasů, zvyšování odolnosti obrany vzdušných výsadků. Dále se rozvíjejí přepravní prostředky a prostředky mechanizace ženíjních zbraní.

Do výzbroje výsadkářů byla zavedena aktivní a pasivní infračervená technika, které se využívá k získání zpráv, vedení mířené palby, při řízení bojových vozidel a k pozorování v noci.

Velká pozornost v armádě USA je vě-

nována využití ohňometů v sestavě vzdušných výsadků; jsou pokládány za velmi cennou zbraň pro podporu výsadkových jednotek. Nejsilnější je psychologický účinek ohňometů, neboť člověk zpravidla pocituje nepřekonatelný strach před ohněm. Tuto zbraň je možné používat při dobývání dobře vybudovaných míst velení,

ničení jaderných prostředků a různých cpevněných objektů.

Pokračuje zdokonalování spojovací techniky. Vedoucí činitelé armády USA jsou si vědomi toho, že výsadková vojska budou bojovat rozptýleně, a proto pokládají za krajně důležité jejich vybavení spolehlivými spojovacími prostředky.

Změněný charakter a podmínky boje v týlu nepřítel zvyšují význam manévrových vlastností výsadkových útvarů a jednotek, neboť dosáhnout nyní úspěchu je nemyslitelné bez rychlého manévru silami, prostředky a palbou. Proto vzdušní výsadek po přistání musí zahájit překvapivé úder y na nepřítel, potom se podle potřeby rychle rozptýlit a vyjít do nových prostorů k plnění dalších úkolů.

Prvopočáteční snahou řešit tento problém bylo začlenění velkého množství kolových vozidel do sestavy výsadkových svazků. Např. divize armády USA v r. 1953 měla 3000 dopravních a speciálních vozidel. Ovšem již tehdy mnozí vojenští odborníci došli k závěru, že tímto směrem není možné zvýšit pohyblivost vojsk na požadovanou úroveň. Proto ne náhodou se zrodila myšlenka širokého využívání „vzdušných cest“. Kromě bojových vrtulníků, které již dnes mají důležité místo v pozemním boji, byly učiněny pokusy vybudovat různé vzdušné bojové prostředky; od individuálních létajících aparátů do „létajících tanků“. Jejich zavedení do výzbroje výsadkových vojsk by umožnilo podle některých názorů jejich vysokou pohyblivost, což je velmi významné v podmínkách jaderné války. Předpokládá se, že současný vývoj a výzkum umožní úspěšně řešit tento problém již v roce 1985. Zdá se, že tento proces bude novým historickým krokem, který může podstatně změnit charakter ozbrojeného zápasu v celku. Mnozí vojenští odborníci se shodují v tom, že koncepce „vzdušné mobility“ je hlavním směrem v současné vojenské výstavbě.

Rozvoj výzbroje výsadkových vojsk je nerozlučně spjat s kvantitativním růstem vojenského dopravního letectva. Porušení této spojitosti vede nevyhnutelně k záporným jevům. Sovětská armáda při zahájení Velké vlastenecké války měla ve svém složení pět a potom deset výsadkových sborů. Teorie a praxe použití vzdušných výsadků k této době byly dostatečně rozpracovány. Projevil se však nedostatek vojenských dopravních letounů, což spolu s jinými okolnostmi ztížilo širší použití těchto silných a dobře připravených vojsk podle jejich

předurčení. Takový nedostatek se vyskytl i v jiných armádách. Ve výhodnější situaci byly anglo-americké ozbrojené síly, které měly dostatečné množství dopravního letectva. To jim umožnilo uskutečnit řadu velkých výsadkových operací na evropském válečném

Od doby druhé světové války došlo k podstatným změnám v rozvoji vojenského dopravního letectva. Zejména se zvýšila více jak 10krát nosnost; zvýšily se i rozměry kabin. Dnes mají mnohé armády k dispozici rozsáhlý park soudobých letounů, které umožňují až 4–5krát zvýšit vzdálenost přepravy vojsk. Na velkou vzdálenost je možné přepravovat vzduchem všechny druhy bojové techniky, které jsou ve výzbroji pozemních vojsk (včetně tanků a raket).

Rozvoj výsadkové techniky v zahraničních armádách jde cestou dalšího zdokonalování padáků pro vysazení příslušníků vojska a vývoje prostředků pro vysazení těžké výzbroje a bojové techniky současně s výsadkáři.

Cílem zkvalitnění osobních padáků je zabezpečit bezpečné vysazení ve velkých (větších než dříve) rychlostech letu letounu. Díky různým zařízením ke zpoždění otevření padáku již v padesátých letech mohli výsadkáři uskutečňovat seskok při rychlosti letounu 280 km/hod. To v podstatě odpovídá možnostem soudobých letounů (např. rychlost letounu C-5 A „Galaxy“ při vysazení nákladů a vojsk na padácích je 240 až 280 km/hod. Bylo by zřejmě možné dosáhnout ještě dalšího zvýšení rychlosti vysazení. To by mělo ovšem za následek zvětšení rozptýlení vysazovaných vojsk a ztížení shromáždění výsadkářů a nákladů po přistání. Proto dnešní úsilí konstruktérů směřuje ke zvýšení spolehlivosti padáků, zjednodušení jejich otevření a exploatace, snížení váhy.

Vysazení těžké výzbroje a bojové techniky na padácích představovalo vždycky určitou potíž. V letech druhé světové války se shazovaly na padácích náklady o váze do 100–120 kg. Skutečný výzkum v této oblasti se rozvinul až po válce a pokračuje až do současné doby. Podle údajů

zahraničního vojenského tisku se vysazují nyní úspěšně téměř všechny druhy vojenské techniky o váze do 20 tun; to zabezpečuje použití velkých padákových vzdušných výsadků. Podle názorů některých zahraničních vojenských teoretiků je různé vysazování osob a bojové techniky určitou brzdou dalšího rozvoje výsadkových vojsk. Vysazení se musí uskutečňovat v sestavě jednotek se vši výzbrojí, bojovou technikou i prostředky zásobování. Řešení tohoto problému sníží ztráty osob v době vysazení, značně zkrátí dobu na shromáždění vojsk po přistání a zabezpečí maximální taktické překvapení.

V organizační struktuře výsadkových vojsk nedošlo v poválečných letech k zásadním změnám. Při zahájení druhé světové války byl vyšším výsadkovým svazkem v armádách Sovětského svazu, USA a fašistického Německa výsadkový sbor ve složení dvou až třech divizí a sborových útvarů. Většina používaných vzdušných výsadků dosahovala přibližně této hodnoty.

V průběhu druhé světové války se vytvořily i větší uskupení — výsadkové armády. Ve fašistickém Německu taková ar-

máda (roku 1943) zahrnovala 1. a 2. výsadkový sbor (v hodnotě 8 padákových a jedné tankové divize), dále svazky a útvar dopravního a bojového letectva. 1. spojenecká (anglo-americká) výsadková armáda měla tři americké a dvě anglické výsadkové divize. Tato armáda v poněkud menším složení byla použita v Holandsku roku 1944. Veliteli armády byly přiděleny všechny síly a prostředky použité k provedení výsadkové operace. Soustředění velitelů bylo podle názorů Američanů účelné, neboť výsledky výsadkové operace nezávisí na činnosti různých, někdy vzájemně „nesympatizujících“ druhů vojsk; všechny druhy vojsk a služby pod jediným velením přispěly svým dílem k celkovému úsilí. Jeden z teoretiků výsadkových vojsk armády USA prohlásil, že účinnost výsadkové armády prokázal celý průběh holandské operace. V poválečných letech se připouští v armádě USA účelnost mít ve složení výsadkových vojsk, kromě výsadkového sboru a divizí, samostatné padákové brigády (pluky, prapory) předurčené k plnění takových úkolů taktického charakteru, kde není zapotřebí účasti všech sil divize.

Rozvoj teorie bojového použití výsadkových vojsk

Zkušenosti minulé války dosvědčily, že tato vojska byla novým zvláštním prostředkem ozbrojeného zápasu, schopným plnit řadu nejdůležitějších úkolů. Jejich použití, zvláště při zahájení války v Evropě bylo pro některé armády neočekávané. Vojenské myšlení řady zemí ne plně pochopilo změny, ke kterým došlo ve vojenskosti v předvečer druhé světové války. Proto bylo zřejmé, že jejich strategie po zahájení války se zhroutila pod tlakem těchto nových možností.

Rozvoj operačního umění a taktiky výsadkových vojsk nastal v podstatě při zobečňování a analýze zkušeností minulé války. Nehledaly se žádné nové způsoby přípravy a vedení boje (výsadkové operace), neboť se předpokládalo, že použití vzdušných výsadků v této válce bylo skutečně novým druhem bojové činnosti.

Vojenskotechnická revoluce, zvláště vznik raketových jaderných zbraní, ještě více změnila názory na úlohu a úkoly výsadkových vojsk i na formy jejich bojového použití. Vojenští odborníci zahraničních zemí předpokládají, že v budoucí válce úloha výsadkových vojsk značně vzroste. Důvodem je to, že vzdušné výsadky v budoucnosti budou s to uskutečnit zničující úder z libovolného prostoru na libovolný cíl na zeměkouli, že výsadkové operace svým rozsahem předčí všechny ty,

které se dosud uskutečnily. Celé armády budou schopny vzlétnout do vzduchu a vysadit se v hlubokém týlu nepříteli.

Američtí odborníci tvrdí, že USA potřebují výsadková vojska k realizování účinného použití jaderných zbraní dalekého působení, neboť nemá smyslu používat tyto mohutné zbraně, jestliže jejich výsledků nevyužívají pozemní vojska. Z toho vyplývá závěr, že vyššího stupně operačního a strategického překvapení dosáhne se v tom případě, je-li raketový jaderný úder sladěn s následným vysazením velkých vzdušných výsadků; proto ani jedna armáda se nemůže pokládat za soudobou, nemá-li ve svém složení silná výsadková vojska a vojenské dopravní letectvo.

V podmínkách, kdy došlo ke změně doktríny „hromadného úderu“ novou strategickou koncepcí amerického imperialismu „pružné reakce“ a potom „realistického zastrášení“, docházejí k závěru, aby výsadková vojska tvořila základ strategických sil, předurčených k rychlé přepravě vzduchem nebo jakýmkoli jinými způsoby do prostoru možných bezjaderných válečných konfliktů. Pentagon vychází z toho, že kromě západní Evropy nemá USA v zemích jiných kontinentů značné vojenské síly. Proto musí mít možnost rychlé přepravy svých vojsk do těchto prostorů, ve všech případech, kdy tam vzniknou vážné

konflikty. K tomuto cíli vybudovaly USA úderní velitelství (mobilní strategická záloha), které má ve svém složení, kromě pozemních a výsadkových vojsk, taktické jaderné zbraně a vzdušné i námořní dopravní prostředky. K takovým názorům se přiklání i vojenské kruhy Anglie a ostatních partnerů USA a NATO.

Sféra použití výsadkových vojsk se tímto způsobem značně rozšiřuje. Nyní se jim při kládá důležitá úloha nejen v obyčejných pozemních operacích, ale i při zabezpečování všennárodní strategie imperialistických států, směřující k potlačení národů koloniálních a závislých států i proti revolučním silám vlastního lidu v případě, že by se „pokusil odpovědět“ na imperialistickou válku občanskou válkou. V současné době má téměř každá kapitalistická armáda ve svém složení výsadkovou vojska.

V zahraničí pokračuje zkoumání bojového použití výsadkových vojsk i v operacích pozemních vojsk přímo na válčišti. Hluboce se studují úkoly vzdušných výsadků a rovněž sil a prostředků jiných druhů vojsk, příbraných k provedení výsadkové operace; podmínky přípravy vysazení vojsk a charakter bojové činnosti v týlu nepřítele; otázky velení, všestranného zabezpečení, zvláště při překonávání PVO nepřítele a jiné. V operacích pozemních vojsk budou vzdušné výsadky zpravidla použity k rychlému využití účinku dosaženého v důsledku hromadného jaderného (obyčejného) úderu a obsazení životně důležitých středisek nepřítele; k vytvoření předmostí, které zabezpečí přepravu do týlu nepřítele dalších sil nezbytných k obsazení jeho teritoria; k průzkumu a ničení prostředků jaderných napadení a jiných důležitých objektů; k obsazení a udržení do příchodu vlastních vojsk důležitých prostorů, leteckých základů, silničních uzelů, mostů, předmostí na vodních překážkách na směru útočících vojsk; k provedení speciálních operací (v podobě úderů v týlu nepřítele) v zájmu vojsk působících čelně.

Současně trvá aktuálnost požadavků na hromadné použití výsadkových vojsk v těsné součinnosti s jinými silami a prostředky; nevyhnutelnou nadvládu ve vzduchu a dezorganizaci nepřátelské PVO a na vysazení vzdušného výsadku do prostorů, kde nejsou nebo jsou spolehlivě umiřena vojska nepřítele, zvláště jeho tankové útvary; účelnost vysazení prvního sledu výsadku na padácích a další vysazení přistávacích vojsk na obsazení letišť; pečlivou organizaci všestranného zabezpečení přípravy, vysazení a vedení boje v týlu nepřítele.

Zahraniční autoři zdůrazňují, že zvláště velký účinek bude mít hromadné použití výsadků při zahájení války (operace) vzápětí za prvními údery na odpalovací zařízení, postavení prostředků PVO, letišť, vojska a důležitá ekonomická a politická centra nepřítele. Úspěchy, dosažené při samém zahájení války, podle jejich představ, ve značné míře předurčují úspěch všech dalších činností. Proto zejména v tomto období je nutné uskutečnit výsadkové operace s operačními a strategickými cíli.

Výsadkové operace na válčišti jsou studovány jako nedílná součást operací pozemních vojsk. Obvykle se dělí na krátkodobé a dlouhodobé. Krátkodobé se uskutečňují zpravidla jen silami výsadkového vojska s minimálními posilovacími prostředky, nejčastěji za doplnkového zásobování vzduchem. V dlouhodobých operacích jsou zesilována výsadková vojska svazky a útvary pozemních vojsk, prostředky palebné podpory, útvary materiálně technického zabezpečení.

Ke změnám došlo v rozmachu výsadkových operací: zvětšení vzdálenosti vzdušné výsadkové akce, hloubky vysazení a délky trvání samostatné bojové činnosti v týlu nepřítele, množství sil a prostředků používaných k přípravě, provedení a zabezpečení operace.

V minulosti závisela hloubka vysazení výsadku na tempu čelní útočící vojsk, na vzdálenosti letu dopravních a bojových letounů a jiných podpůrných prostředků. Všechny tyto faktory měly omezující vliv na rozmach operace; proto hloubka vysazení obvykle nepřevyšovala 10–20, zřídka 50–100 km. V soudobých podmínkách je možné vysazovat vzdušné výsadky do značné velké hloubky od čáry fronty a prostorů leteckých základů.

Nové prostředky vysazování přinášejí značné změny do temp vysazení (shozu) vojsk v týlu nepřítele. Vysazení jedné výsadkové divize v minulé válce trvalo obvykle dva až tři dny. Nyní může trvat několik desítek minut.

Střední doba trvání samostatné činnosti výsadků v týlu nepřítele, na základě zkušeností války, činila 2–3 dny. Jen v případech, kdy útočící vojska se nemohla včas probít k výsadkům, musely výsadky vést boj delší dobu. Nyní ve spojitosti se zvětšením rádia letu dopravních letounů a dosahů prostředků podpory a rovněž se zvýšením bojových možností výsadkových útvarů (jednotek) délka trvání samostatné činnosti velkých vzdušných výsadků podstatně vzrůstá.

Objevuje se tendence podstatného zkrá-

cení lhot na přípravu výsadečkových operací. V letech druhé světové války bylo zapotřebí na přípravu divize a soustředění letectva až 10 i více dní. V soudobých podmínkách jsou tyto lhůty zcela nepřijatelné.

Výsadečkové svazky musí být schopny dosáhnout prostoru vysazení, vzdáleného stovky kilometrů od čáry fronty, za jeden až jeden a půl dne po obdržení rozkazu ke vzletu.

Rozvoj forem a způsobů bojové činnosti výsadečkových vojsk v týlu nepřítele v armádách kapitalistických zemí probíhá s přihlédnutím k širokému použití raketových jaderných zbraní. Zahraniční vojenská odborníci soudí, že i když výsadečková vojska dosud nemají ve výzbroji vlastní jaderné zbraně, přesto v jejich zájmu tyto zbraně mohou být široce použity jak do doby vysazení, tak i v celém průběhu boje v týlu nepřítele. Charakter soudobého boje v týlu nepřítele ve srovnání s obdobím druhé světové války se proto podstatně změnil, je složitější, manévrový, dynamický a neobyčejně intenzivní.

Značně se zvětšují rozměry prostoru bojové činnosti a značně složitější je organizace a velení v průběhu boje. Obsazení objektů v týlu nepřítele předpokládá skutečnou rozhodnou a nepřetržitou zteč současně na několika směrech, obcházet silné uzly a v případě nutnosti je ničit jadernými zbraněmi. Boj výsadku bude mít jasně vyjádřený ohniskový charakter; ještě ve větší míře nabude na významu samostatnost činnosti útvarů a jednotek při odtržení od hlavních sil výsadku.

Jedním z prvořadých úkolů v jakékoli situaci je průzkum a ničení prostředků jaderného napadení nepřítele. Současně s manévrovými formami boje výsadek bude vést i obranu. Vzhledem k tomu, že výsadek má omezené síly a prostředky, musí v obraně bojovat s největší vytrvalostí a úporností, využívat ochranných vlastností terénu, používat iniciativní a směle činnosti na směrech útočícího nepřítele. Přitom obrana bude mít krátkodobý charakter v činnosti výsadku v týlu nepřítele a bude používána jen k nedlouhému udržení obsazených objektů.

Nové podmínky činnosti v nepřítelenském týlu zvýšily požadavky na příslušníky výsadečkových vojsk. Protože hlavní silou v boji, tak jako i dříve zůstávají lidé, jeho úspěch bude ve značné míře záviset na výcviku, vysoké morální psychologické odolnosti a fyzické zocelenosti příslušníků výsadku.

Rozvoj obecné teorie ozbrojeného zápasu v poválečných letech potvrdil správnost závěrů o velké perspektivě výsadečkových vojsk, jako nového prostředku bojové činnosti. Schopnost těchto vojsk rychle

překonávat vzduchem velké vzdálenosti nezávisle na geografických a klimatických podmínkách válčisti, vysazovat se a vést boj prakticky v jakémkoli terénu je cenovou vlastností, kterou má jen tento druh vojska.

Vojenští vedoucí činitelé kapitalistických zemí, především USA, kteří se snaží maximálně zabezpečit agresivní politiku svých pánů, skládají ve výsadečková vojska zvláštní naděje. Domnívají se, že současně s plněním úkolů operačně taktického charakteru najdou široké uplatnění i v strategickém měřítku. K tomuto cíli jsou budovány velké síly vojenského dopravního letectva a procvičována přeprava vzduchem svazků všech druhů vojsk. Rozvoj výzbroje a organizace výsadečkových svazků a útvarů jde cestou zvyšování jejich palébné mohutnosti, úderné síly, manévrovosti na bojišti a zkvalitnění velení v průběhu bojové činnosti.

Vojenští teoretikové zahraničních armád, současně s touto hlavní oficiální koncepcí, v posledním desetiletí úsilovně zkoumají i jiné směry rozvoje výsadečkových vojsk. Podstata tkví v tom, aby létající aparáty, které jsou nyní využívány jen pro přepravu vojsk, byly přeměněny i v prostředek vedení boje a na jejich základě místo výsadečkových budovat vzdušná mechanizovaná vojska. Předobrazem takových vojsk jsou současné jednotky a útvary aeromobilních vojsk.

Sovětská výsadečková vojska vznikla již v letech technické rekonstrukce Rudé armády. Základem jejich budování bylo zvláštní nařízení revolučního vojenského sovětu v roce 1932. V době, kdy zahraniční vojenská odborníci se pouze zabývali teoretickým zdůvodňováním možnosti vzdušných výsadků a účelnosti jejich použití, Sovětská armáda již prakticky uskutečnila vysazení velkých vzdušných výsadků na řadě cvičení a manévrů. V průběhu Velké vlastenecké války sovětské velení široce používalo výsadečková vojska k plnění nejrůznějších úkolů.

V poválečných letech vznikl ze svazků a útvarů výsadečkové vojska samostatný druh vojsk. Do jeho výzbroje byly zavedeny nové vzory dělostřelectva, včetně reaktivního a samohybného, pěchotní zbraně s vyššími takticko-technickými charak-

teristikami, obrněné transportéry, tanky, soudobé protitankové prostředky, prostředky vojskové PVO. Vyzbrojení výsadkových vojsk novými vzory zbraní značně zvýšilo jejich palebnou mohutnost; podstatně se zvětšila hodnota salvy dělostřelectva a minometů výsadkové divize. vojenské dopravní letouny používané k vysazování mají velkou rychlost, výšku letu a dolet. Mohou přepravovat nejen příslušníky výsadkového vojska, ale i děla, rakety, tanky, bojová i dopravní vozidla. Bylo dosaženo úspěchů v oblasti zdokonalování výsadkové techniky, která umožňuje vysazovat na padácích osoby, potřebnou výzbroj a bojovou techniku.

Teorie použití výsadkových vojsk se rozvíjela i nadále. Po zavedení raketových jaderných zbraní do Sovětských ozbrojených sil značně vzrostla úloha výsadko-

vých vojsk, která jsou schopna účinně a rychle využívat výsledků jaderných úderů raketových vojsk a letectva k dokončení zničení nepřítele. Novým způsobem byly rozpracovány mnohé otázky přípravy a vedení výsadkové operace a boje v týlu nepřítele. Výsadkové operace mohou být součástí frontové útočné operace, nebo se uskutečňovat samostatně ve prospěch strategické útočné operace. K jejich vedení se předpokládá přibrat výsadková vojska, speciálně připravená motostřelecká vojska, vojenské dopravní a frontové letectvo a síly a prostředky jiných druhů ozbrojených sil.

Připravenost sovětských výsadkových vojsk k plnění plánovaných úkolů jasně byla prokázána např. na cvičeních „Dněpr“ a na manévrech „Dvina“.

Upraveno ze sovětského tisku